

Н. С. Калашник

Національний лісотехнічний університет України, м. Львів, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ: КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПЕРЕТВОРЕННЯ СПРИЙНЯТТЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Викладено та проаналізовано цілі сталого розвитку (ЦСР) для України крізь призму умов війни. Досліджено вихідні позиції забезпечення ЦСР в Україні на момент початку війни й порівняно з цими позиціями проаналізовано перетворення у концептуальному сприйнятті їх досягнення на сьогодні.

Особливу увагу сконцентровано на соціальному, економічному, екологічному та управлінському векторах досягнення цілей сталого розвитку. Визначено, що руйнівні наслідки від військових дій виявилися критичними для майже всіх внутрішньоекономічних показників, що зумовило за принципом доміно реакцію дисбалансу усіх макроекономічних показників не тільки європейського регіону, але й у глобальному масштабі. Обґрунтовано, що найбільшого деструктивного впливу на світовому рівні зазнали глобальна продовольча безпека; світова енергетична безпека, прогрес у поступовому переході на чисту енергію; глобальна екосистема, що стосується збереження водних ресурсів земельних ресурсів; стан багатосторонності міжнародних відносин та співробітництва у досягненні цілей сталого розвитку. На регіональному та національному рівнях є проблеми у досягненні всіх цілей сталого розвитку, найуразливішими виявилися: подолання голоду, подолання бідності, якісна освіта, міцне здоров'я та благополуччя, доступ до енергоресурсів тощо.

Концептуальних змін зазнало сприйняття таких основних ідей сталого розвитку, як: інституційна стійкість самого підходу як парадигми суспільного зростання ХХІ ст.; принцип добровільності і добросовісності виконання зобов'язань; розширення розуміння необхідності розбудови зеленої енергетики не тільки як інструменту застереження змін клімату, а й частини системи безпеки світу; необхідність зміни принципів і механізмів партнерства заради досягнення цілей сталого розвитку.

Ключові слова: продовольча безпека; добросовісне партнерство (співробітництво); екологічна безпека; повоєнна розбудова; управлінський вектор.

Вступ

Постановка проблеми. Ще рік тому здавалося нереальним, щоб суверенна країна в центрі Європи могла б притерпіти від безжальної військової атаки з боку сусідніх держав. Події в Україні у довгостроковій перспективі, на геополітичному та макроекономічному рівнях викликають велику тривогу за весь регіон Східної та Центральної Європи. Відповідно у багатьох політиків, управлінців, представників бізнесу та інших осіб, які приймають рішення, виникає питання, що означає війна в Україні для спільного майбутнього світу. Коли про це йдеться, передусім, варто пам'ятати, що це масштабна гуманітарна криза. І мова йде не тільки виключно про територію України. Наслідки війни в Україні виходять далеко за межі Східної Європи та торкаються майже всіх аспектів сталого розвитку. Під загрозою виявилися глобальна продовольча безпека; світова енергетична безпека, насамперед – прогрес у поступовому переході на чисту енергію; глобальна екосистема, що стосується збереження водних ресурсів; земельних ресурсів; стан багатосторонності міжнародних відносин та співробітництва у досягненні Цілей сталого розвитку (далі – ЦСР), який відчуває дедалі більше напругу тощо.

Актуальність дослідження. На перший план в умовах війни постає проблема взаємодії задля досягнення ЦСР, оскільки практика 2022 р. демонструє, що багатосторонність процесів забезпечення ЦСР, як основа міжнародного співробітництва, має бути частиною рішення всіх інших проблем. З одного боку, це зайвий раз підтверджує надзвичайну *актуальність* проблематики забезпечення ЦСР, з іншого, робить надзвичайно важливим переосмислення процесів забезпечення ЦСР в умовах війни.

Мета дослідження та основні завдання для її досягнення. Метою дослідження є переосмислення цілей сталого розвитку для України крізь призму умов війни в нашій країні. Для досягнення мети дослідження необхідно вирішити такі *завдання*: окреслити вихідні позиції забезпечення ЦСР в Україні на момент початку війни, оцінити перетворення у концептуальному сприйнятті їх досягнення на сьогодні.

Предметом дослідження є процес концептуальних перетворень сприйняття ЦСР в Україні в умовах воєнного стану.

Інформація про авторів:

Калашник Надія Сергіївна, д-р наук з державного управління, професор, в.о. завідувачого кафедрою публічного управління та адміністрування. Email: kalashnykn@ukr.net; ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0814-0246>

Цитування за ДСТУ: Калашник Н. С. Забезпечення цілей сталого розвитку в Україні: концептуальні перетворення сприйняття в умовах воєнного стану. *Ефективність державного управління* : зб. наук. пр. Вип. 4(73). Львів: НЛТУ України, 2022. С. 11–16.

Citation APA: Kalashnyk, N. S. (2022). Procuring the sustainable development goals of in Ukraine: conceptual transformations in the conditions of martial law. *Efficiency of public administration*, 4(73), 11–16. <https://doi.org/10.36930/507301>

Методи та інформаційна база дослідження

Проблеми концептуального сприйняття досягнення ЦСР, з погляду їх вивчення у сучасній українській науковій думці, лежать у декількох площинах. По-перше, великий обсяг програмної та звітної документації, що фіксує методологію оцінки забезпечення ЦСР, яка є загальною для всіх країн. Методологія розрахунку враховує критерії руху індикатора за кожною з ЦСР, а саме напрям (чи є рух чітко спрямованим до поставленої ЦСР або ні); швидкість досягнення однієї з ЦСР (стрімкий, повільний, послідовний тощо); темпи досягнення або просування у напрямі ЦСР (потребує пришвидшення, потребує істотного пришвидшення тощо) [6, с. 8-12]. Зазвичай індекс розраховують для середньострокового тренду (зміни якогось показника чи декількох показників за останні п'ять років і вимагає аналізу даних як мінімум за послідовні 3 роки). Але війна змінила цей підхід, стрімкі зміни показників майже щомісяця поставили питання перегляду методики обрахунку показників. Зараз для України застосовується розрахунок тенденцій для показників із кількісними одиницями виміру, який спирається на середньорічний темп приросту за показником. Цей метод містить три складові: "1) розрахунок фактичного темпу середньорічного приросту; 2) розрахунок необхідного (цільового/теоретичного) темпу приросту для досягнення мети; 3) розрахунок співвідношення необхідного і фактичного темпів приросту" [7]. Ми також застосовували цей підхід в аналізі показників ЦСР крізь призму умов війни.

Друга площина методів дослідження є науковою. Під час проведення дослідження ми застосовували загальнонаукові (системний, формально-логічний, соціологічний, структурно-функціональний, статистичний, метод сходження від абстрактного до конкретного, прогнозування тощо) та спеціальнонаукові методи наукового пізнання, а саме: окреме дослідження інститутів, що порівнюються між собою; порівняння виявлених ознак з позицій їх подібності та відмінностей (що стосується забезпечення ЦСР в Україні до війни та зараз); оцінювання результатів (базуючись на даних UNDP – Програма розвитку ООН) тощо.

Інформаційну базу дослідження становлять офіційні нормативні та програмні документи ООН [9] та України [2] щодо приєднання та виконання останньою своїх зобов'язань щодо забезпечення ЦСР; аналітичні дослідження щодо стану успіхів у досягненні ЦСР в Україні; дослідження фахівців щодо забезпечення різних ЦСР в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій

Для вирішення досліджуваної проблеми ми спиралися на дослідження теоретичних і практичних аспектів досягнення ЦСР за останні декілька років. Зазначимо, що коло наукових розвідок української наукової спільноти містить блоки питань розбудови моделі сталого розвитку в нашій країні, визначення та розуміння самого змісту і складових процесу забезпечення ЦСР. Цей блок питань досліджували: З. Бурик, А. Коваленко [13], С. Бартош, О. Іващенко, М. Короленко [10] та інші. Низка досліджень пов'язані із окремими напрямками досягнення ЦСР в Україні безпосередньо та в контексті досягнення тієї чи іншої ЦСР у світі. Так, питання забезпечення ЦСР шляхом процесів децентралізації і розвитку територіальних громад в Україні стали предме-

том вивчення таких науковців, як: Т. Дерун, О. Кочерга (у контексті систему стратегічного планування функціонування територіальних громад) [12]; О. Васильєва, Н. Васильєва досліджували концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад [11]; порівняльний аналіз досягнень місцевого самоврядування у забезпеченні ЦСР зробили дослідники Дж. Гуха та Б. Чакрабарті [3]. Місце процесів забезпечення ЦСР у секторі економіки досліджують науковці С. Петрушко та Б. Стахов [5], у сфері бюджетів участі – Й. Каббанес [1]; аналіз концептуальних змін у підходах до ЦСР через пандемію COVID-19 зробили О. Красівський та Н. Калашник [4] та інші.

Виокремлення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Маємо зазначити, що вказані дослідження мітять аналіз процесів забезпечення ЦСР в умовах криз, насамперед Пандемії COVID-19 та економічної кризи, але не враховують реалій війни. Цей аспект усвідомлення шляхів досягнення ЦСР ще потребує наукового усвідомлення.

Виклад основного матеріалу дослідження з обґрунтуванням отриманих результатів

Україна взяла на себе добровільні зобов'язання досягти Цілей сталого розвитку до 2030 р. на засадах принципу "нікого не залишити осторонь" [2]. Як один з інструментів фіксації темпів та успішності у процесі досягнення ЦСР Україна з 2017 р. складає Добровільний національний огляд щодо стану досягнення ЦСР, який має за мету підбити підсумки системної роботи за кожною з цілей та їх індикаторами за передуючі п'ять років. Особливості цієї методології дослідження пояснювали вище.

Сама методологія та залученість великої кількості посадовців та експертів для підготовки зазначеного огляду стимулює процеси багатовекторного оцінювання функціонування всіх галузей національного розвитку, стану та темпів реалізації реформ, системи стратегічного планування в Україні тощо на різних рівнях публічного управління, а також із залученням громадськості на всіх етапах цього оцінювання.

Можна констатувати, що за роки незалежності наша країна таки здолала шлях постсоціалістичної трансформації, зокрема сформовано усталені інститути демократичного суспільства, розбудовано економічні відносини, властиві ринковій економіці; відбувається активне формування інститутів громадянського суспільства. Зазначені позитивні (з погляду забезпечення ЦСР) трансформації відбувались на фоні серйозних криз, суспільних спротивів, а подекуди й драматичних подій. Аналіз ключових тенденцій свідчить про "нерівномірність розвитку, що супроводжувалось значною кількістю криз не лише економічних, а й політичних. Будуючи державу та впроваджуючи нові інструменти ринкового регулювання соціально-економічних процесів, Україна потребувала чітко визначених та прийнятних для суспільства стратегічних рамок розвитку" [12]. Але Україна послідовно впроваджувала концепцію розбудови демократичного суспільства з ринковою економікою та євроінтеграції. Що потребувало приєднання на рівні стратегічного розуміння до процесів глобального рівня, кращих та ефективних практик державотворення.

Описані процеси вимагали і вимагають зараз оновлення системи стратегічного планування та прогнозу-

вання і ЦСР виявилися своєрідним стимулятором змін у цій сфері. Оскільки Глобальні ЦСР, визначені ООН у 2015 р. [9], запропонували нові цінності для глобальної спільноти та нове бачення процесів розвитку, це спророкувало переосмислення концептуальних засад національного розвитку в Україні щодо різних напрямів.

Істотні зміни у підходах до стратегічного планування, прогнозування та визначення пріоритетів соціально-економічного розвитку в Україні розпочалися після приєднання нашої країни до Порядку денного у галузі сталого розвитку до 2030 року [2]. В Україні робота щодо досягнення ЦСР розпочалася у 2015 р. і першим кроком стала адаптація ЦСР саме для України, вона була спрямована на адаптацію глобальних ЦСР до специфіки розвитку нашої країни з урахуванням національного та регіонального аспектів. "Для встановлення стратегічних рамок сталого розвитку України на період до 2030 року Мінекономіки започаткувало інклюзивний процес національної локалізації ЦСР, який тривав протягом 2016-2017 років за участі профільних міністерств та відомств, агентств ООН в Україні, міжнародних організацій, бізнес-спільноти, експертного середовища, громадських організацій (насамперед таких, які представляють інтереси найбільш вразливих груп населення) та громадянського суспільства. Науковий супровід здійснювався Національною академією наук України" [12].

Для визначення концептуальних засад досягнення ЦСР наша країна запропонувала декілька вимірів осмислення всіх 17 цілей, а саме: економічний, соціальний, екологічний та управлінський. Економічний вимір передбачає оновлення пріоритетів науково-технічної та інноваційної діяльності в інтересах ЦСР, посилення партнерства держави та бізнесу у сфері розвитку науки та впровадження інновацій, впровадження засад (принципів) циркулярної економіки; реалізацію інфраструктурних проєктів; зростання ступеня перероблення та продуктивності в аграрно-промисловому комплексі; здійснення структурних змін в економіці та промисловості шляхом диверсифікації, цифрової трансформації та ефективного управління ресурсами; створення на цій основі нових гідних робочих місць.

Соціальний вимір передбачає здійснення послідовних дій в напрямках та межах реформ, що здійснює Україна (передусім галузі освіти, охорони здоров'я та децентралізації); підвищення рівня життя населення та зменшення нерівності в будь-яких проявах; зменшення багатомірної бідності, забезпечення якісної освіти населення, а також зростання середньої тривалості життя. Все це становить базис людського капіталу в країні та є запорукою сталого розвитку у довгостроковій перспективі.

Екологічний вимір передбачає докорінні перетворення в екологічній політиці держави, припинення виснажливого (незаощадливого) використання земельних, водних і лісових ресурсів, розбудову системи управління відходами відповідно до стандартів та міжнародних вимог природокористування.

Ефективне управління, як один з вимірів (управлінський вимір) досягнення ЦСР, передбачає утвердження верховенства права, дотримання прав людини та прав дитини, презавантаження всієї системи влади на різних рівнях управління як результат формування справедливої та прозорої системи соціальних ліфтів, підвищення ефективності функціонування органів дер-

жавної влади та місцевого самоврядування, забезпечення гендерної рівності та формування суспільної нетерпимості до корупції у різних її проявах в українському суспільстві [2, 6, 12].

Так можна стисло охарактеризувати концептуальні засади процесів забезпечення ЦСР в Україні на момент їх початку. Наголосимо, що запуск процесів відбувся у момент, коли вже Російська Федерація здійснила анексію частини території України. Окупація АР Крим, м. Севастополя, частини територій Донецької та Луганської областей країною-агресором, яка розпочалася ще у 2014 р., вже тоді створила загрозу безпеці, миру та співробітництву не тільки в Європі, а й у усьому світі. Але в лютому 2022 р. ці процеси набули катастрофічного масштабу. Активні військові дії, окупація нових територій, ракетні обстріли тощо призвели до значних людських жертв, знищення матеріальних об'єктів приватної, державної та комунальної власності, порушення логістичних ланцюжків, а як наслідок – величезних економічних втрат; спричинили набачену за масштабами внутрішню та зовнішню міграцію, зниження рівня життя тощо.

Руйнівні наслідки від військових дій виявилися критичними для майже всіх внутрішньоекономічних показників, що зумовило за принципом доміно реакцію дисбалансу усіх макроекономічних показників не тільки європейського регіону, але й в глобальному масштабі. Тобто питання забезпечення ЦСР у контексті глобальних процесів, які спричинені війною в Україні в її нинішній фазі, починаючи з лютого 2022 р., є ключовим питанням досягнення і глобальних ЦСР.

Вирішення пов'язаних з тривалою військовою агресією проблем шляхом міжнародно-правового врегулювання, санкційного тиску, відновлення суверенітету і територіальної цілісності України в міжнародно визаних кордонах станом на 24 серпня 1991 р., врегулювання міграційних процесів, реінтеграції тимчасово окупованих територій має стати значним внеском у досягнення глобальних ЦСР. На думку представників Програми розвитку ООН (UNDP), "запорукою успішного досягнення цілей протягом десятиріччя може бути лише послідовна реалізація та моніторинг ЦСР-орієнтованої політики та ЦСР-бюджетування. Наша мета – досягнення ЦСР шляхом наближення стандартів життя людей до середньоєвропейського рівня. Від цього залежить благополуччя як всієї країни у цілому, так і кожної сім'ї, кожної людини, кожної дитини" [8].

Що означає вторгнення в Україну з точки зору змін самих концептуальних засад ідеї сталого розвитку як парадигми суспільного зростання XXI століття? Пандемія COVID-19 вже відкинула прогрес у боротьбі з голодом, подолання бідності та розвиток добробуту населення планети на роки назад [4]. Зараз війна, яку проти України розпочала РФ, підтвердила побоювання міжнародної спільноти щодо ще більшої кризи глобальних продовольчих систем. Гірше того, уряд країни-агресора використовує глобальну продовольчу кризу як один з інструментів шантажу міжнародної спільноти, замість того, щоб працювати разом для створення більш стійких продовольчих систем. Якщо вони будуть і далі розвивати цей підхід, результати будуть катастрофічними для багатьох регіонів планети.

РФ та Україна є основними експортерами найважливіших сільськогосподарських товарів, займаючи ве-

лику частку світового ринку (близько 30 % світового експорту пшениці та ячменю, наприклад). Через порушення експорту продовольства з обох економік ціни стрімко зростають, спираючись на і без того тривожну тенденцію цін на сировинні товари [8]. Уряди різних країн мають діяти зараз, щоб диверсифікувати свої сільськогосподарські та продовольчі ринки на всіх рівнях, від локального до глобального. РФ та Республіка Білорусь, обидві країни, що спричинили цю війну, становлять основну частку виробництва добрив у світі (2021 р. на ці країни разом припало понад 40 % світового експорту калію), природний газ, який експортує РФ, є не лише енергоносієм для її різних країн, він використовується як сировина для хімічних добрив [7]. На сьогодні світовий ринок ще не знайшов життєздатних альтернатив і це створює дилему в міжнародному співробітництві – що робити з недобросовісною стороною співробітництва, як захистити стійкість глобального співробітництва у досягненні ЦСР від спроб шантажу міжнародного масштабу. Це є одним з основних концептуальних перетворень сприйняття ЦСР у світі, яке спричинила війна в Україні, оскільки до того ідея сталого розвитку спиралася на добровільне визнання її всіма учасниками процесів.

Війна в Україні також продемонструвала наскільки нестабільною є глобальна енергетична безпека, що безпосередньо пов'язана з поставками нафти та газу, особливо яскраво це видно на рівні Європи. Цілком зрозуміло, що лідери деяких країн, прагнучи вжити негайних заходів зі стабілізації енергетичних ринків своїх держав, сигналізують про принаймні короткострокову підтримку галузі викопного палива, але, на думку експертів, це не життєздатний підхід у довгостроковій перспективі [6]. Будівництво нової нафтогазової інфраструктури у вигляді терміналів або трубопроводів зрізеного природного газу триватиме роками, поглибить глобальну залежність від викопного палива, розширить можливості країн-експортерів і майже знищить наші шанси виконати кліматичні зобов'язання. Є величезний ризик маніпуляцій енергетичними ресурсами в майбутньому, як це відбувається зараз, не говорячи про можливість краху екологічної складової концепції сталого розвитку.

Війна в Україні та спроби ядерного та енергетичного шантажу з боку країни-агресора яскраво демонструють нагальну потребу зменшити залежність від імпорту викопного палива чи інших видів енергоносії, що є природними копалинами. Відповідальна, перспективна енергетична політика має вирішальне значення не лише для економіки та клімату, але й для системи глобальної безпеки. Ці варіанти дешевші, чистіші та не залежать від бурхливої геополітичної гри. Це означає, що чим швидше буде досягнуто прогресу в розвитку систем відновлюваних джерел енергії, тим краще для світу. Критичні корисні копалини також відіграватимуть певну роль у процесі спільного переходу до економіки чистого нуля; запровадження належних механізмів управління буде важливим для уникнення зловживань. І це ще одна концептуальна зміна у сприйнятті ЦСР.

Іншою ЦСР та безпосереднім пріоритетом для багатьох країн є підтримка незахищених верств населення в умовах стрімкого зростання цін на паливо та продукти харчування. Це правильний крок, якщо ці виплати йдуть безпосередньо в кишені нужденних людей, а не в

нову субсидію на викопне паливо, яка ще більше відкладає перехід. З іншого боку, країни Європи стикнулися із масштабною міграцією українців. Кількісний розподіл мігрантів між країнами Європи не є рівномірним, але їх наявність створює виклики для національних систем охорони здоров'я, освіти, соціального забезпечення та ринку праці. Відповідно підлягає перегляду, чи точніше, випробуванню на відданість ціннісним орієнтирам ЦСР послідовність у діях тих країн, що прийняли українських біженців.

Виклики, які спричинила війна в Україні, посилили давні побоювання, що сучасна багатостороння система може не відповідати проблемам, з якими світ зараз стикається. Початковою метою багатосторонності, яка є підґрунтям сучасної системи міжнародного співробітництва, започаткованої після двох світових воєн, було забезпечення вирішення країнами своїх розбіжностей шляхом співпраці, а не на полі бою. Базовою ідеєю було те, що всі розуміють та погоджуються щодо деструктивності та безперспективності ведення війн. Сьогодні спроможність такого підходу досягнення цієї мети випробовується як ніколи.

Щоб показати, що багатосторонність і співробітництво заради досягнення ЦСР є цінністю, яку варто захищати, лідери країн мають дотримуватися обіцянок і зобов'язань, які брала на себе та чи інша країна, а також здійснити заходи з реформування політики у відчутні результати, які започаткують більш справедливий, більш стійкий до загроз світ. Як показали події 2022 р., низька результативність санаційної політики, ситуація коли відповідно до норм міжнародного права добросовісні учасники взаємодії стають заручниками процедур, а недобросовісні учасники мають змогу маніпулювати ідеями співробітництва тощо, тільки об'єднавшись і довівши, що ми перевершуємо наші розбіжності, матимемо шанс покласти край цій кризі і запобігти іншим. Але мета та інструментарій такої ЦСР як партнерство (співробітництво) заради сталого розвитку вже зазнало змін у сприйнятті базових основ та потребує зміни механізмів забезпечення.

Завершуючи виклад основного матеріалу, наголосимо, що попри всі складнощі Україна на державному рівні підтверджує свою відданість і послідовність у виконанні зобов'язань щодо досягнення ЦСР. Наша країна офіційно заявила, що незважаючи на війну, що триває, Україна планує у 2023 р. провести Добровільний національний огляд прогресу в досягненні цілей сталого розвитку [12]. Це підтверджує спрямованість на євроатлантичний та європейський розвиток, а також стратегічні наміри України включити ЦСР як органічну частину та стрижень до плану повоєнної розбудови країни.

Висновки та перспективи подальших розвідок

Зміни концептуальних перетворень сприйняття ЦСР в Україні в умовах воєнного стану лише набувають свого наукового осмислення. Майже рік активних військових дій для аналізу результативності досягнень ЦСР є занадто коротким періодом, оскільки в цих процесах запроваджений аналіз п'ятирічних періодів. Але вже зараз можна констатувати та світові лідери наголошують на тому, що війна в Україні запустила ланцюг переосмислення концептуальних засад самої ідеї сталого розвитку. Перші місяці активної фази війни продемонстрували глобальну кризу у досягненні таких ЦСР, як: подо-

лання голоду, подолання бідності, якісна освіта, міцне здоров'я та благополуччя, доступ до енергоресурсів тощо. Наведений перелік не означає, що відсутні негативні наслідки у напрямках досягнення інших ЦСР, наслідки в екологічній сфері, природокористуванні, відповідальному споживанні та виробництві, розвитку міст і громад ми відчуємо незабаром.

Перспективними напрямками наукових розвідок щодо концептуальних змін у забезпеченні ЦСР через війну в Україні ми вбачаємо в аналізі глобального та національних рівнів перетворень, визначенні первинних кроків у розбудові нової системи досягнення ЦСР за результатами 2022 р., визначенні можливих заходів з подолання негативних тенденцій у зниженні темпів досягнення або невиконанні зобов'язань забезпечення ЦСР через глобальну кризу, яка спричинена нападом на Україну.

Список використаної літератури

1. Cabannes, Y. (2019). The contribution of participatory budgeting to the achievement of the Sustainable Development Goals: Lessons for policy in Commonwealth countries. *Commonwealth Journal of Local Governance*, 21. <https://doi.org/10.5130/cjlg.v0i21.6707>
2. Geograf. (2022). Сталий розвиток як парадигма суспільного зростання XXI ст. URL: <http://www.geograf.com.ua/library/geoinfocentre/20-human-geography-ukraine-world/273-stalyi-rozvytok-yak-paradygma-suspilnogozrostantya-21-st>
3. Guha, J., & Chakrabarti, B. (2019). Achieving the Sustainable Development Goals (SDGs) through decentralisation and the role of local governments: a systematic review. *Commonwealth Journal of Local Governance*, 22. <https://doi.org/10.5130/cjlg.v0i22.6855>
4. Kalashnyk, N., & Krasivskyy, O. (2020). Interaction in Society – New Approaches to State and International Administration in the Post-COVID-19 Period. *Postmodern Openings*, 11(1Supl2), 49-58. <https://doi.org/10.18662/po/11.1sup2/139>
5. Petrukha, S., & Stakhov, B. (2020). Current challenges to sustainable development of the agrarian sector of Ukraine economy: theoretical-conceptual aspects. *Agrosvit*, 8, 49-71. <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2020.8.49>
6. Smoke, P. (2017). Fiscal decentralisation frameworks for Agenda 2030: Understanding key issues and crafting strategic reforms. *Commonwealth Journal of Local Governance*, 20, 3-23. <https://doi.org/10.5130/cjlg.v0i20.6024>
7. Undp. (2022). Незважаючи на війну, що триває, Україна планує у 2023 році провести Добровільний національний огляд прогресу в досягненні цілей сталого розвитку. UNDP. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/nezvazhayuchy-na-viynu-shcho-tryvaye-ukrayina-planuye-u-2023-rotsi-provesty-dobrovolnyy-natsionalnyy-ohlyad-prohresu>
8. Undp. (2022). Цілі сталого розвитку – невід'ємна частина Плану відновлення України. UNDP. URL: <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/tsili-staloho-rozvytku-nevidyemna-chastyna-planu-vidnovlennya-ukrayiny>
9. United Nations. (2015). Transforming Our World: the 2030 Agenda For Sustainable Development (A/Res/70/1). URL: [https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030 Agenda for Sustainable Development web.pdf](https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/21252030%20Agenda%20for%20Sustainable%20Development%20web.pdf)
10. Бартош, С. В., Іващенко, О. Б., & Короленко, М. В. (2020). Досягнення цілей сталого розвитку: світові тенденції бюджетної децентралізації. *Наукові праці НДЦФІ*, 1(90). <https://doi.org/10.33763/npndfi2020.01.101>
11. Васильєва, О. І., & Васильєва, Н. В. (2018). Концептуальні засади сталого розвитку територіальних громад. *Інвестиції: практика та досвід*, 8. URL: <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6049&i=14>
12. Дерун, Т. М., & Кочерга, О. П. (2021). Цілі сталого розвитку в системі стратегічного планування розвитку територіальних громад. *Державне управління: удосконалення та розвиток*, 4. <https://doi.org/10.32702/2307-2156-2021.4.34>
13. Коваленко, А. О. (2018). Стан і перспективи реалізації Цілей сталого розвитку в Україні. *Економіка природокористування і сталый розвиток*, 1-2(20-21), 11-14. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/16189>

N. S. Kalashnyk

Ukrainian National Forestry University, Lviv, Ukraine

PROCURING THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS OF IN UKRAINE: CONCEPTUAL TRANSFORMATIONS IN THE CONDITIONS OF MARTIAL LAW

Introduction. The consequences of the war in Ukraine go far beyond the borders of Eastern Europe and affect almost all aspects of sustainable development. It is at risk global food security; world energy security, first of all – progress in the gradual transition to clean energy; global ecosystem related to the conservation of water resources; land resources; the state of multilateralism of international relations and cooperation in achieving the Sustainable Development Goals. The goal of the study is to rethink the sustainable development goals for Ukraine through the prism of war in our country. The research tasks are: to outline the initial positions of the in Ukraine at the war time, to evaluate the transformation in the conceptual perception of their achievement to date. The subject of the research is the process of conceptual transformations of the Sustainable Development Goals perception under the conditions of martial law.

Materials and Methods. During the research, we used general scientific (systemic, formal-logical, sociological, structural-functional, statistical, method of ascent from abstract to concrete, forecasting, etc.) and special scientific methods of scientific knowledge, namely: separate study of institutions that are compared among themselves; comparison of the identified signs from the standpoint of their similarities and differences (as regards the provision of the Sustainable Development Goals in Ukraine before and now); assessment of results (based on data from UNDP – United Nations Development Program), etc.

Analysis of Literary Sources. The information base of the research consists of official normative and program documents of the UN and Ukraine regarding the accession and fulfillment by the latter of its obligations to ensure the Sustainable Development Goals; analytical studies on the state of success in achieving the SDGs in Ukraine; research by experts on the provision of various SDGs in Ukraine, Central and Eastern Europe. Scientists S. Petrushko and B. Stakhov research the field of participation budgets, J. Cabannes investigate the place of the processes of ensuring theSDGin the economic sector; O. Krasivskiy, N. Kalashnyk and others made an analysis of conceptual changes in approaches to the SDG due to the COVID-19 pandemic.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. It should be noted that studies analyze the processes of providing the in the context of crises, but do not under the realities of war.

Results. The study outlines the initial positions of the SDG in Ukraine at the time of the beginning of the war and compares these positions with the analysis of the transformation in the conceptual perception of their achievement today. Special attention is focused on the social, economic, environmental and managerial vectors of achieving the sustainable development goals. It was determined that the destructive consequences of military actions turned out to be critical for almost all internal economic indicators, which cau-

sed, according to the domino principle, an imbalance of all macroeconomic indicators not only in the European region, but also on a global scale. It is substantiated that global food security has had the greatest destructive impact at the world level; global energy security, progress in the gradual transition to clean energy; global ecosystem related to the conservation of water resources; land resources; the state of multilateralism of international relations and cooperation in achieving the goals of sustainable development. At the regional and national levels, problems are observed in achieving all the sustainable development goals, the most vulnerable were: zero hunger, no poverty, quality education, good health and well-being, affordable and clean energy, etc.

Discussion. Perception conceptual changes of such sustainable development basic ideas has undergone in such directs: the institutional stability of the approach itself as a paradigm of social growth of the 21st century; the principle of voluntariness and conscientious fulfillment of obligations; the expansion of understanding of the necessity to develop green energy not only as a tool to prevent climate change, but also as a security system part; necessity to change the principles and mechanisms of partnership in order to achieve the goals of sustainable development.

Conclusion. Changes in the conceptual transformations of the perception of the SDG in Ukraine in the conditions of martial law are only gaining their scientific understanding. Almost a year of active military operations is too short period for comprehensive conclusions from the point of view of analyzing the effectiveness of the SDG's achievements. But it can already be stated that the war in Ukraine has started a chain of rethinking of the conceptual foundations of the very idea of sustainable development.

Keywords: food safety; bona fide partnership (cooperation); ecological safety; post-war development; management vector.